

Va-ethanan 5. Moos. 3: 23 - 7: 11

Tässä viikon Toorassa me näemme uudestaan ne kymmenen käskyä, jotka Jumala antoi Israelin kansalle. Syntyy kysymys, joka varmasti voi syntyä jokaisella juutalaisella: minkä takia laki piti kirjoittaa kahdelle kivitalulle? Eikö Jumalalle olisi löytynyt yksi iso kivitalu? Tai ehkä pienemmällä kirjoituksella kaikki olisi mahtunut yhdelle talulle. Joka tapauksessa lain kirjoittaminen yhdelle kivitalulle olisi varmasti onnistunut.

Juutalaiset viisaat antavat hyvin paljon erilaisia selityksiä tähän asiaan. Ensimmäinen mielipide on se, että molemmille kivitaluille oli jaettu viisi lakia. Ensimmäisellä kivitalulla oli viisi käskyä, jotka koskevat ihmisten ja Jumalan välistä suhdetta. Toiselle kivitalulle oli kirjoitettu käskyt, jotka koskevat ihmisten suhdetta lähimmäisiin. Me näemme myös rinnakkaista yhteyttä kivitalujen välillä.

Ensimmäinen kymmenestä käskystä sanoo: Minä olen Herra, sinun Jumalasi, eikä sinulla pidä olla muita jumalia Minun rinnallani. Toisella kivitalulla ensimmäisen rivin kuudes lain pykälä puhuu meille: Älä tapa. Jumalan Nimi merkitsee meille sekä Tuomaria että Elämän antajaa. Ja jos me ymmärrämme, että Jumala antaa elämän kaikille, ei meillä kenelläkään ole oikeutta tappaa toista ihmistä.

Toinen käsky ensimmäisellä kivitalulla puhuu meille: Älä tee epäjumalaa. Ja seitsemäs käsky rinnakkaisesti toisella kivitalulla puhuu meille: Älä tee huorin. Nämä kaksi käskyä ovat yhtenäisiä siinä mielessä, että emme voi ottaa ja kumartaa epäjumalaa, joka ei ole meidän Jumalamme. Emmekä samoin voi ottaa avioliiton ulkopuolella naista tai miestä.

Kolmas käsky puhuu meille: Älä lausu turhaan Jumalan Nimeä. Meidän pitää syvemmin ymmärtää, mitä tämä tarkoittaa. Silloin kun me lausumme Jumalan Nimen alkaessamme vanna, tai aivan vain keskustelunaiheena, silloin me otamme Jumalan auktoriteetin ja Hänen tietojaan omaan käyttöömme. Ja kahdeksas käsky toisella kivitalulla puhuu meille: Älä varasta.

Neljäs käsky kuuluu: Pyhitä shabattipäivä. Kun Israelin kansa on saanut käskyn pyhittää shabattipäivä, he tekevät sen todistukseksi siitä, että Jumala loi maailman kuuden päivän aikana. Ja seitsemäntenä päivänä Jumala lepäsi. Yksi tärkeä asia, miksi pitää noudattaa shabattipäivää, on todistus siitä, että Kaikkivaltias Jumala on

koko maailman Kuningas. Shabatin pyhittäminen todistaa, että Jumala on Kaikkivaltias ja maailman Luoja. Ja toisessa kivitaulusessa voimme nähdä, että yhdeksäs käsky puhuu meille: Älä anna väärää todistusta.

Viides käsky muodostuu ihmisten suhteesta vanhempiin. Koko perhe on elänyt sukupolvesta sukupolveen sillä perusteella, mitä edellinen sukupolvi on saanut ja mitä on periytynyt toiselle sukupolvelle. Perinnettä ja omaisuutta on jaettu eteenpäin sukupolvesta sukupolveen. Näemme, että lapset asuvat talossa, jonka vanhemmat ovat joskus rakentaneet. Ja he tekevät öljyä niillä kalusteilla, jotka heidän isoisänsä ovat tehneet. Kunnioitus vanhempia kohtaan on elämän peruste jokaiselle perheelle. Kunnioitus oman perheen taloudellisia hankintoja kohtaan vaikuttaa myös kunnioitukseen muiden omaisuutta kohtaan. Tässä me näemme rinnakkaisuuden kymmenenteen käskyyn, missä puhutaan: Älä himoitse lähimmäisesi omaisuutta, vaimoa jne.

Ja varmasti juutalaiset eivät olisi juutalaisia, jos heillä olisi vain yksi selitys näille kahdelle kivitauluselle. On olemassa toinenkin mielipide, jonka mukaan kymmenen käskyä oli kirjoitettu molemmille kivitaulusille. Ensimmäiselle kivitauluselle oli kirjoitettu ne kymmenen käskyä, jotka voimme lukea toisesta Mooseksenkirjasta. Toiselle kivitauluselle oli kirjoitettu kymmenen käskyä, jotka me voimme lukea viidennestä Mooseksenkirjasta. Eli oli kaksi kivitaulusia, ja molempiin oli kirjoitettu kymmenen käskyä. Syntyy kysymys, minkä takia tätä olisi tarvittu? Yleensä jokainen sopimus kahden osapuolen välillä tehdään kaksiosaisena, jotta molemmille osapuolille olisi oma versio, josta hän pystyy muistamaan, mitä on sopinut. Ensimmäistä sopimuskirjan kopiota säilytettiin pyhässä paikassa, ilmestysmajassa. Se on Jumalaan liittyvä kopio, silloin kun Jumala laskeutuu pilven kautta arkin päälle. Toinen kivitaulusista, joissa kymmenen käskyä oli, annettiin Israelin kansalle. Tätä kivitaulusia säilytettiin leeviläisten keskuudessa.

Me voimme esittää kysymyksen: Missä on totuus? Mitä silloin on oikeasti tapahtunut? Juutalaisten mielipide on, että Jumala haluaa, että meillä jokaisella olisi oma mielipide asiasta. Juutalaisten näkökulmasta nämä kaksi mielipidettä ovat molemmat oikeat.

Vielä yksi asia, mitä tässä viikon Toorassa voi esittää: Neljännen luvun 1. - 2. jae puhuu meille, että Israel, kuule ne käskyt ja säädökset, älkääkään lisätäkään siihen, mitä Minä teille määrään. Koska teidän tietonne ja viisautenne on kaikkien kansojen edessä. Tämä on hyvin tärkeää. Ei ole olemassa mitään salaisia lisäyksiä tai salaisuuksia, mitä Israelin kansalla olisi muihin kansoihin nähden. Ei ole olemassa

mitään Tooran osia, jotka kuuluisivat vain israelilaisille, tai josta vain israelilaiset, juutalaiset, olisivat olleet tietoisia. Ei ole, vaikka tällaisia väitteitä löytyykin muista kansoista: filosofiaa ja antisemiittistä historiankirjoitusta. On myös muutamia juutalaisia opettajia, jotka opettavat näin.

Mutta Jumala puhuu, että Hänellä on suuri huoli maailman jokaisesta kansasta. Jokaiselle maailman kansalle on oma Jumalan johdatus ja Jumalan päämäärä. Profeetta Aamosin kirjassa Herra puhuu meille, 9: 7: " Ettekö te israelilaiset ole minulle niin kuin etiopialaisetkin? sanoo Herra. Enkö minä johdattanut israelilaisia Egyptin maasta ja filistealaisia Kaforista ja aramilaisia Kiiristä? " Jumalalla on huoli jokaisesta maailman kansasta. Miten sitten juutalaisten kanssa? He ovat osa huolta muista kansoista. Jesaja 49: 6. on kirjoitettu: " Minä panen sinut pakanain valkeudeksi, että minulta tulisi pelastus maan ääriin asti. " Myös Jesaja 23. puhuu meille: Puhu niin, että kansat, jotka näkevät Israelin, tulevat ja haluavat saada opetusta heiltä.

Tästä me voimme tehdä johtopäätöksen, että ei ole olemassa mitään salattuja Tooran osioita. Israelilaisten vastuulla on käsky opettaa muita kansoja ja osoittaa tietä. Ei ole mitään Tooran osia, jotka kuuluisivat vain israelilaisille.

Vielä yhtä asiaa haluan korostaa tässä viikon Toorassa: Mooses ilmoitti kansalle, että minä jätän teidät, koska Jumala on kieltänyt minua astumasta Pyhään maahan. Mooses varoitti kansaa ja puhui heille: Älkää jättäkö Jumalan lakia.

Tätä voi verrata kertomukseen, mitä eräs puolanjuutalainen rabbi on puhunut 200 vuotta sitten. Hän oli hyvin pienen, 15 israelilaistalouden seurakunnan rabbi. Hän oli hyvin viisas ihminen. Koko Prahan kansa olisi halunnut tehdä hänestä oman rabbin. Praha oli silloin suuri juutalainen kaupunki, ja siellä oli kaikkein suurin juutalainen seurakunta. He lähettivät lähettiläitä tämän rabbin luokse ja tekivät tarjouksen, mistä oli vaikea kieltäytyä. Rabbi vastasi lähettiläille, että minun pitää viikko miettiä tätä asiaa. Ja hän ilmoitti omalle paikallisseurakunnalle, että hän nyt miettii sitä ajatusta, että lähtee pois. Viikon kuluttua hän vastasi Prahan seurakuntalaisille myöntävästi. Hän valmisti muuton, ja sitä varten tulivat hevoskärryt, ja hän laittoi sinne tavaroita. Ja hyvin kauan kesti hänen pakkaamisensa. Hän yritti pitkittää aikaa. Loppujen lopuksi avustajat sanoivat hänelle, että emme voi enää odottaa vaan nyt pitää lähteä. Rabbi sanoi, että minun täytyy pitää vielä viimeinen saarna synagogassa.

Hän tuli synagogaan ja sanoi, että nyt minä lähdän täältä pois, Prahaan. Minä pyydän, että te noudatatte shabattipäivää. Ja noudatatte kosher-ruokaa. Älkää muuttako itseänne varkaiksi. Älkää alkako harrastaa haureutta. Seurakunta esitti hänelle

kysymyksen: Minkä takia me nyt aloittaisimme nämä pahat teot? Silloin rabbi sanoi, että minkä takia Toorassa Moshe varoittaa samasta asiasta koko kansaa? Rabbi jatkoi: Olen ollut teille rabbina yli 30 vuotta. Monet ovat kasvaneet minun silmiäni edessä. Ja jokainen teistä on puhunut minulle pienistä tai suurista ongelmista elämässään. Niin minä voin sanoa, että olen itse pyhittänyt oman elämäni teitä varten. Silloin kun Moshe sai oman tuomion Jumalan kädestä, hän oli aivan samassa tilanteessa kuin minä nyt.

Ei kukaan Toorassa alkanut surra sitä, että Mooses ei pääse Pyhään maahan. Joskus me luemme Toorassa, että Mooses ei suostunut Jumalan antamaan tuomioon, joka koski koko Israelin kansan tuhoamista. Vaan silloin Mooses vastasi Jumalalle, että jos näin teet, pyyhi minunkin nimeni pyhästä kirjasta.

Mutta tässä tilanteessa Israelin kansa ei tehnyt samoin kuin Mooses silloin. Myös kertomuksessa puolalaisesta rabbista hänen seurakuntansa ei suostunut tekemään tätä tekoa. Minkä takia? Mistä se johtuu? Se johtuu siitä, että ihmiset eivät ole kiitollisia. Samalla tavalla kuin Mooses puhui Toorassa, myös tämä puolanjuutalainen rabbi puhui omalle seurakunnalleen: Jos te ette ole kiitollisia minulle, voisitteko te olla kiitollisia Jumalalle. Te voitte unohtaa sen hyvän, mitä Jumala on tehnyt teille, ja sen jälkeen ette halua rakastaa Häntä ja noudattaa Hänen käskyjään. Jos ihminen ei ole kiitollinen, se johtaa siihen, että loppujen lopuksi hän luopuu käskyistä.

Tämä on suuri opetuksen aihe myös meille. Meillä pitää aina olla valmiuksia kiittolisuuteen. Sillä kiittämätön ihminen voi aina joutua tilanteeseen, jossa hän luopuu Jumalan käskyistä. Jos emme ole kiitollisia ihmiselle, joka on tehnyt vaikka pieniäkin hyviä asioita meidän elämässämme, tämä voi johtaa luopumaan Jumalan käskyistä. Ja se voi johtaa tulevaisuudessa suurempaan luopumukseen. Tässä on myös tämän viikon Tooran suuri opetus.

Näemme myös, mitä Mooses puhuu 3. luvussa, että teidän tähtenne en tule pääsemään Pyhään maahan. Teidän takia. Miksi teidän takia? Siihen aikaan kaikki israelilaiset vakoojien sukupolvesta olivat jo kuolleet. Jos kerran Mooses joskus oli puhunut, että isät eivät kuole lasten syntien tähden, eivätkä lapset kuole isien syntien tähden, niin minkä takia hän nyt esitti syyllisyyttä lapsille siksi, että heidän vanhempansa olivat tehneet syntiä? Todellisuudessa Mooses tiesi mitä hän tekee. Hengellisessä maailmassa juutalaista kansaa ei jaeta sukupolvesta sukupolveen. Sukupolvesta riippumatta pitää jokaisen ihmisen tuntea, kuinka hän itse omassa elämässään lähtee Egyptin maasta. Jokaisen pitää tuntea, että hän seisoo Siinain vuorella.

Emme me voi jakaa sukupolvia keskenään myöskään huonommissa elämäntilanteissa. Sillä me olemme tämän sukupolven ihmisiä, jotka itkevät vakoilijoiden palattua. Ja me olemme se sukupolvi, joka lähtee taisteluun, vaikka Jumala ei ole meidän keskellämme. Ei niin, että Mooses olisi puhunut vain sille yhdelle sukupolvelle, vaan hän puhui myös meillekin. Nämä Mooseksen sanat koskevat myös meidän sukupolveamme: Teidän takianne minä en ole päässyt Pyhään maahan.